

NGHIÊN CỨU KHOA HỌC KẾ TOÁN THÀNH CÔNG VÀ BÀI HỌC

PGS. TS. Đặng Văn Thanh *

Kế toán là khoa học quản lý, khoa học tổ chức thông tin tài chính. Kế toán không thuần túy là bộ phận cấu thành hữu cơ của hệ công cụ quản lý kinh tế tài chính, mà là khoa học thông tin, là dịch vụ cao cấp, với chức năng tổ chức hệ thống thông tin tin cậy cho các quyết định kinh tế, quyết định quản lý kinh doanh. Khoa học Kế toán luôn luôn trong quá trình hoàn thiện và phát triển để thích ứng với thực tế, phù hợp với yêu cầu của thể chế kinh tế mới không chỉ ở Việt Nam, mà trên toàn thế giới.

Trong những năm qua, Khoa học Kế toán, Kiểm toán đã có những bước phát triển rất nhanh để đáp ứng sự đòi hỏi của thể chế kinh tế không ngừng thay đổi và các nền kinh tế luôn biến động, đáp ứng yêu cầu nâng cao năng lực quản trị, năng lực quản lý tài chính và quản lý kinh doanh. Hội nhập kinh tế và cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 đã và đang đòi hỏi Kế toán, Kiểm toán cần có sự đổi mới, hoàn thiện, tiếp tục phát triển mạnh mẽ hơn nữa.

Ngành Kế toán là một trong những ngành đào tạo lớn của Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội, được hình thành và đi vào hoạt động ngay từ khi trường mới thành lập. Qua gần 25 năm Khoa Kế toán và Kiểm toán tồn tại, hoạt động và phát triển, đã có hàng chục ngàn sinh viên, học viên cao học được đào tạo, tốt nghiệp ra trường. Nhiều cử nhân, thạc sĩ đã trở thành cán bộ nghiên cứu ở các cơ quan hoạch định chính sách,

giảng dạy ở các trường đại học, làm công việc tài chính - kế toán ở các tổ chức, đơn vị quản lý nhà nước, các tổ chức tài chính, ngân hàng, các doanh nghiệp thuộc mọi lĩnh vực, mọi thành phần kinh tế. Không ít sinh viên, thạc sĩ đã tiếp tục học lên và đã nhận học vị thạc sĩ, tiến sĩ. Một số sinh viên, đặc biệt là các sinh viên các từ Khóa 15 đến Khóa 20, theo học "Chương trình Đào tạo sinh viên xuất sắc" hợp tác với Viện Kế toán công chứng Anh và Xứ Walles, đã tham gia dự thi lấy Chứng chỉ Kế toán quốc tế hoặc theo học Chương trình Đào tạo sau đại học ở Hàn Quốc, Australia, Singapore, Đài Loan,...

Có thể đánh giá Chương trình đào tạo cử nhân, thạc sĩ kế toán và kiểm toán của Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội ngày càng được hoàn thiện, đổi mới, đảm bảo trang bị những kiến thức cần thiết cho sinh viên, học viên cao học, đáp ứng yêu cầu nguồn nhân lực có chất lượng của nền kinh tế. Trong số nhiều công việc đã làm để nâng cao chất lượng đào tạo, Khoa Kế toán và Kiểm toán luôn quan tâm tới công tác nghiên cứu khoa học. Sự quan tâm này của Khoa ngay từ những năm học 2008-2009 và nhất là từ khi trường có chủ trương đẩy mạnh công tác nghiên cứu khoa học, có chính sách đối với hoạt động nghiên cứu khoa học và người làm khoa học, thì hoạt động nghiên cứu khoa học của Khoa được triển khai sôi nổi hơn và đạt nhiều kết quả hơn. Khoa đã chủ trì tổ chức và phối hợp tổ chức triển khai nghiên cứu hàng chục đề tài khoa học

* Chủ nhiệm Khoa Kế toán và Kiểm toán,
Trường Đại học KD&CN Hà Nội.

cấp bộ, cấp cơ sở; tổ chức hàng chục cuộc hội thảo khoa học. Giảng viên của Khoa đã công bố hàng trăm bài báo trên các kỷ yếu hội thảo, tạp chí khoa học. Riêng năm 2020, giảng viên của Khoa đã chủ trì và bảo vệ thành công 1 đề tài nghiên cứu cấp bộ, 1 nhiệm vụ khoa học cấp bộ và 5 đề tài khoa học cấp cơ sở. Trong số đó có đề tài được Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam (VUSTA) giao, do TS. Nguyễn Đăng Huy làm Chủ nhiệm, và các đề tài khoa học cấp trường do TS. Nguyễn Đăng Huy, ThS. Nguyễn Tiến Thanh, TS.s Đặng Văn Quang, ThS. Hà Tường Vy làm Chủ nhiệm.

Hiện tại, giảng viên của Khoa Kế toán và Kiểm toán đã và đang triển khai 5 đề tài nghiên cứu khoa học cấp trường, chủ trì tổ chức 6 cuộc hội thảo và hàng chục hội nghị sinh hoạt chuyên môn. Nhiều giảng viên của Khoa đã có bài viết và bài tham luận tại các hội thảo quốc tế, hội thảo quốc gia, như Hội thảo quốc tế “Triển khai IFRS ở các nước đang phát triển – Kinh nghiệm và giải pháp”, Hội thảo “Sử dụng thành tựu Cách mạng công nghiệp 4.0, Cách mạng công nghệ số để đổi mới quy trình và phương pháp kế toán, kiểm toán”, Hội thảo “Cổ phần hóa doanh nghiệp nhà nước và vai trò của kiểm toán”.

Trong năm 2020, giảng viên của Khoa Kế toán và Kiểm toán đã có hơn 30 bài báo đăng trên các tạp chí khoa học trong nước và quốc tế, trong đó, có 5 bài báo đăng tạp chí quốc tế của TS. Nguyễn Đăng Huy, ThS. Nguyễn Tiến Thanh, hơn 20 bài báo của PGS. TS Đặng Văn Thanh, TS. Nguyễn Đăng Huy, ThS. Đặng Văn Quang, ThS. Đặng Xuân Định,... đăng Tạp chí Kế toán và Kiểm toán, Tạp chí Ngân quỹ quốc gia, Tạp chí Kiểm toán và Tạp chí Kinh doanh và Công nghệ

Từ thực tế hoạt động nghiên cứu khoa học của Khoa, có thể rút ra một số đánh giá và kinh nghiệm sau:

Trước hết, về nhận thức, cần coi hoạt động nghiên cứu khoa học là một nội dung, một nhiệm vụ quan trọng song song cùng hoạt động đào tạo ở các trường đại học. Hoạt động nghiên cứu khoa học không chỉ góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, hoàn thiện chương trình và nội dung đào tạo, mà quan trọng hơn là phát triển nguồn nhân lực chất lượng cao, nâng cao năng lực phát hiện và đề xuất giải pháp của các giảng viên trong việc tiếp cận Khoa học Kế toán, Khoa học Kiểm toán hiện đại. Nghiên cứu khoa học là cơ hội để các giảng viên tham gia vào công cuộc đổi mới và cải cách kế toán, kiểm toán Việt Nam, đưa kế toán và kiểm toán Việt Nam hài hòa với nguyên tắc chuẩn mực kế toán và kiểm toán quốc tế. Đây cũng là cơ hội để các giảng viên bồi đắp kiến thức, rèn luyện kỹ năng và phương pháp giảng dạy, đồng thời là giá trị lâu dài, bền vững cho một trường đại học. Nhận thức này cần được quán triệt đến tất cả lãnh đạo, cán bộ, giảng viên trong Khoa, thông qua đó, khích lệ, động viên, đòi hỏi mọi người quan tâm, dành thời gian, công sức cho hoạt động nghiên cứu khoa học.

Hai là, lãnh đạo Khoa cần xây dựng chiến lược và chủ động trong kế hoạch nghiên cứu khoa học của ngành học, của Khoa. Chiến lược và kế hoạch cần bám sát chức năng, nhiệm vụ của Khoa, đồng thời phản ánh cho được những phát triển của nghề nghiệp, nhu cầu và đòi hỏi thực tế của đất nước, của nghề nghiệp. Chiến lược nghiên cứu khoa học kế toán cần có tầm nhìn, có định hướng lâu dài trong mối quan hệ chặt chẽ với sứ mạng, mục tiêu phát triển của trường và xu hướng nghề

nghiệp kế toán trên thế giới, trong khu vực. Kế hoạch nghiên cứu khoa học cần sát thực, cụ thể và phù hợp với năng lực, điều kiện của đội ngũ cán bộ, giảng viên. Các giải pháp tổ chức thực hiện và triển khai nhiệm vụ kế hoạch cần toàn diện, có tính khả thi, đảm bảo huy động tối đa lực lượng trong Khoa.

Ba là, hình thành quy trình nghiên cứu và xây dựng các phương pháp nghiên cứu phù hợp với từng loại đề tài, từng loại nhiệm vụ nghiên cứu, phù hợp với tính chất đề tài nghiên cứu cơ bản, nghiên cứu ứng dụng, nghiên cứu để tham gia phát triển nghề nghiệp, nghiên cứu phục vụ trực tiếp cho hoàn thiện, đổi mới chương trình, nội dung, phương pháp giảng dạy các môn học, ngành học, nâng cao chất lượng dạy và học. Việc hướng dẫn và tuân thủ đầy đủ các công việc, công đoạn trong quy trình nghiên cứu và quy chế nghiên cứu khoa học cần được phổ biến, quán triệt và thấm nhuần cho mọi giảng viên.

Bốn là, chủ động lựa chọn đề tài nghiên cứu khoa học, vừa có giá trị về lý luận, vừa có giá trị thực tiễn, phù hợp với năng lực, trình độ của giảng viên. Lãnh đạo Khoa cần hướng dẫn (nếu cần, có thể dẫn dắt) giảng viên phát hiện vấn đề từ thực tiễn giảng dạy, thực tiễn nghiên cứu, định hướng về các giải pháp để lựa chọn đề tài nghiên cứu mang tính ứng dụng, góp phần giải quyết những vấn đề đã và đang đặt ra trong thực tiễn hoạt động kinh tế, tài chính, hoạt động nghề nghiệp kế toán và kiểm toán. Trong trường hợp cần thiết, lãnh đạo Khoa, mà trực tiếp là những nhà khoa học có học hàm, học vị, chủ trì một hai đề tài nghiên cứu khoa học trong hoặc ngoài Khoa, tập hợp và bồi dưỡng đội ngũ giảng viên cùng tham gia.

Năm là, động viên, khích lệ đội ngũ giảng viên tham gia hoạt động khoa học, không chỉ tham gia đề tài nghiên cứu, viết bài cho tạp chí, mà cần tích cực tham dự các hội thảo khoa học trong nước và quốc tế. Đây không chỉ là cơ hội thu nạp thêm kiến thức, trao đổi kiến thức và kinh nghiệm, mà còn là cơ hội rất tốt để giao lưu, tìm kiếm, kết nối các quan hệ nghề nghiệp.

Thực tế trong những năm qua cho thấy Khoa Kế toán và Kiểm toán đã tạo điều kiện cho giảng viên tham gia nhiều cuộc hội thảo quốc tế hoặc diễn đàn khoa học về tài chính, kế toán và kiểm toán do các tổ chức quốc tế (IMF, WB, UNDP), các tổ chức nghề nghiệp kế toán quốc tế (ACCA, ICAEW, CPAA, CIMA, MIA, ISCA) chủ trì hoặc phối hợp với các cơ quan nhà nước Việt Nam (như Quốc hội, Bộ Tài chính, Kiểm toán nhà nước), các tổ chức chính trị - xã hội (Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Việt Nam, Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam), các tổ chức nghề nghiệp (Hội Kế toán và Kiểm toán Việt Nam, Hội Kiểm toán viên hành nghề, Hội Kế toán hành nghề, Hội Đại lý Thuế, Hiệp hội các Nhà đầu tư tài chính Việt Nam,...) tổ chức. Các giảng viên của Khoa đã tham gia một cách chủ động, viết bài cho kỷ yếu, tham luận hoặc phát biểu trao đổi tại các hội thảo, diễn đàn. Nổi bật trong số đó là Hội thảo quốc tế “Kế toán Việt Nam – Tương lai và triển vọng”, với sự tham gia điều hành của Chủ tịch Liên đoàn Kế toán các nước Đông Nam Á (AFA), Diễn đàn quốc tế “Chuẩn mực báo cáo tài chính quốc tế (IFRS)” do Hội Kế toán và Kiểm toán Việt Nam (VAA) phối hợp cùng Hội Kế toán Malaysia (MIA) tổ chức.

Sáu là, để hoạt động nghiên cứu khoa học thành công, rất cần sự quan tâm chỉ

đạo của trường, sự hợp tác hỗ trợ của các phòng, ban chức năng, trước hết là Phòng Khoa học và Đảm bảo chất lượng, các khoa trong trường, đồng thời, mở rộng quan hệ hợp tác với các cơ quan nhà nước (Quốc hội, Chính phủ, Bộ Tài chính, Kiểm toán nhà nước), các trường đại học, các học viên và các tổ chức chính trị - xã hội, các tổ chức nghề nghiệp trong nước và quốc tế. Khoa đã huy động và hợp tác rộng rãi với các nhà khoa học, các chuyên gia tài chính, kế toán, kiểm toán từ các cơ sở giáo dục, từ các doanh nghiệp cùng tham gia nghiên cứu khoa học với Khoa.

Tóm lại, từ thực tiễn nghiên cứu khoa học, từ những việc đã làm và kết quả đạt được, hoạt động khoa học của Khoa Kế toán và Kiểm toán đã góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, phát triển nguồn nhân lực và quan trọng hơn là quảng bá hình ảnh của Trường Đại học Kinh doanh và Công nghệ Hà Nội và của Khoa trong và ngoài nước.

Thời gian tới, Khoa Kế toán và Kiểm toán sẽ đẩy mạnh hơn nữa hoạt động nghiên cứu khoa học và coi đó là một chức năng, một nhiệm vụ quan trọng trong hoạt động của Khoa./.